

Fairtrade – bardziej uczciwe rolnictwo i handel

Autor: Tomasz Kodłubański

Data: 22 października 2017

Sprawiedliwy Handel czyli Fairtrade to inicjatywa, która ma poprawić warunki pracy miejscowej ludności w krajach rozwijających się. Oprócz wyższych cen za towary służy temu zawieranie długoterminowych umów, eliminowanie pośredników w handlu czy eliminowanie pracy dzieci w procesie wytwórczym. Produkty ze znakiem Fairtrade (jednym z certyfikatów Sprawiedliwego Handlu) charakteryzują się też zwykle wysoką jakością.

W Polsce działa kilkanaście firm oraz hurtowni, które zajmują się handlem fairtrade

Ruch Fairtrade został zainicjowany w 1948 roku, gdy jedna z amerykańskich organizacji

pozarządowych zaczęła wpierać ludność meksykańską zakupując od nich wyroby rękodzielnicze. W kolejnych latach powstały sklepy z certyfikowanymi produktami pochodzącymi z krajów Trzeciego Świata. Już w 2008 r. wartość sprzedanych towarów w ramach tego handlu szacowana była na 2,8 mld euro. Według informacji Fairtrade Foundation około 5,5 mld euro wyniosła sprzedaż produktów Fairtrade w 2015 r. Oznacza to 15 proc. wzrost w stosunku do poprzedniego roku. Największą sprzedaż odnotowali, posiadający certyfikaty Fairtrade producenci warzyw, herbaty, ziół oraz trzciny cukrowej odpowiednio: 62% , 122% i 22%.

Ruch Sprawiedliwego Handlu istnieje już w Europie od kilkadziesiąt lat, ale oficjalnie Unia Europejska zauważyła i poparła tę inicjatywę w maju 2010 roku.

Fairtrade powoli przebija się do świadomości konsumentów

Fairtrade zyskuje z każdym rokiem nowych klientów także poza dotychczasowymi tradycyjnymi rynkami. Sprzedaż wzrosła w Europie Wschodniej, Afryce Południowej i wielu krajach Globalnego Południa. O tym nowym sposobie handlu produktami rolniczymi i spożywczymi rozmawiam na targach Natura Food 2017 w Łodzi z Magdaleną Pastuszką z Fundacji „Koalicja Sprawiedliwego Handlu” – Fairtrade Polska.

Fairtrade to pomoc biedniejszym rolnikom z krajów tzw. trzeciego świata

Jakie produkty rolnicze są obiektem zainteresowania produkcji i handlu Fairtrade?

– W ramach Sprawiedliwego Handlu sprzedawanych jest wiele produktów spożywczych. Są to m.in. banany, kawa, miód, owoce, soki, cukier, kakao, herbata czy kwiaty – wylicza Magdalena Pastuszak. W sumie produktów z certyfikatem Fairtrade jest już na całym świecie ponad 30 tys.

Jest także duża liczba produktów rękodzielniczych dostarczanych przez spółdzielnie Fairtrade zrzeszone w Międzynarodowej Organizacji Sprawiedliwego Handlu. Jaka jest rozpoznawalność znaku Fairtrade?

– Producenci rolni jak i firmy przetwórcze uczestniczące w produkcji i sprzedaży produktów opatrzonych jednym z wielu certyfikatów Fairtrade. Firmy te zobowiązują się do przestrzegania w swojej działalności 10 zasad Sprawiedliwego Handlu (Fair Trade Principles) określonych przez Światową Organizację Sprawiedliwego Handlu (WFTO – World Fair Trade Organization) wśród których na pierwszy plan wybijają się: tworzenie zrównoważonego rozwoju i walka z ubóstwem, a także dążenie do zapewnienia jak najlepszych warunków pracy w krajach trzeciego świata m.in. kobietom i dzieciom oraz dbanie o ochronę środowiska naturalnego.

Fairtrade jest też w Polsce

Czy w Polsce handel produktami spod znaku Fairtrade jest zauważalny?

– W Polsce handel tymi produktami dopiero zaczął się rozwijać- dodaje Magdalena Pastuszak. Polskie firmy starają się być zarówno importerem produktów wyprodukowanych zgodnie z zasadami Sprawiedliwego Handlu jak i producentem. Na bazie surowców sprowadzanych z krajów globalnego Południa wytwarzają często w Polsce produkty takie jak kawa czy yerba mate. Surowce pochodzą z krajów globalnego południa – na przykład z Brazylii, Peru, Hondurasu, Etiopii i kilku innych.

Logo Fairtrade staje się coraz bardziej popularne w krajach europejskich oraz w Polsce

Kto nadzoruje przestrzeganie zasad?

– Organizacje certyfikujące (np. nadające certyfikat Fairtrade czy Fair for Life) nadzorują nie tylko przestrzeganie zasad, takich jak zakaz pracy niewolniczej czy pracy dzieci w czasie produkcji – odpowiada na pytanie Magdalena Pastuszek. Dbają o to aby produkty z tym logiem nie były mieszane lub zamieniane z konwencjonalnymi. Firmy dbają o to, aby kupować surowce bezpośrednio od producentów, dzięki czemu płacą im bezpośrednio i wiedzą na co są wydawane pieniądze ze sprzedaży. Bezpośrednie kontakty służą też zachowaniu współpracy na partnerskich warunkach.

Pomimo wyższej ceny większy popyt na produkty z logiem Fairtrade

Z tego co wiem produkty ze znakiem Fairtrade lub Fair for Life można już kupić m.in. w niektórych delikatesach, a także w sklepach z produktami ekologicznymi oraz w kilku sklepach internetowych. Dlaczego jednak w innych sklepach z artykułami spożywczymi brakuje towarów oznaczonych certyfikatem uczciwego handlu?

Na pewno te wyroby są to produkty z „górnego półki” tak jak produkty ekologiczne. Magdalena Pastuszek

– Są one droższe od pozostałych, ale fakt ten nie wynika z tego, że trzeba więcej i bardziej sprawiedliwie zapłacić rolnikowi, a z tego, że importerzy w Europie i w Polsce narzucają większą marżę na te wyroby. Dzieje się tak podobnie jak w przypadku bardziej pracochłonnych produktów luksusowych czy organicznych. Jednak w ciągu ostatnich kilku lat obserwuje zwiększony popyt na tego typu produkty. Jest coraz więcej klientów, którzy mogą i chcą kupować artykuły wytworzone zgodnie z zasadami Fair Trade.

Coraz więcej firm spożywczych z zagranicy jest również zainteresowanych sprzedażą tego typu artykułów w Polsce. Już na początku wieku Polskie Stowarzyszenie Sprawiedliwego Handlu sprowadzało do sprzedaży produkty cenionej w Niemczech firmy El Puente. Obecnie można na polskim rynku kupić produkty wielu innych firm: Eza (Austria), Hampstead Teas i Seed & Bean (Wielka Brytania), DWP (Niemcy), Oxfam (Belgia).

Niestety, ze względu na długą drogę i liczbę pośredników, są one droższe nawet od tych samych produktów na Zachodzie. Szansą na zmianę tej sytuacji jest produkcja w Polsce, którą zapoczątkowała firma Szczypta Świata, tworząc markę Pizca del Mundo. Dzięki tej inicjatywie można

kupić pakowaną w Polsce ekologiczną yerba mate czy Paloną w Polsce kawę z Peru czy Etiopii. Inną firmą działającą w sferze uczciwego handlu jest dystrybutor i importer Biosprawiedliwi.pl z Białut w woj. Mazowieckim. Firma jest importerem i dystrybutorem produktów objętych logiem Sprawiedliwego Handlu oraz organicznych do organizacji pozarządowych, sklepów, firm, kawiarni, restauracji oraz do klientów indywidualnych.